

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta 1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvo lista je v „Národní tis. karni“ v Tavčer-jevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (V kranjski trgovinski in obrtnijski zbornici) so bili sprejeti v seji zadnje soboto: a) nasvet predsednika g. V. C. Supana, naj slavna trgovinska in obrtnijska zbornica sklène: na visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo udano prošnjo staviti, da se potrebni koraki storé, da se od oger-ske vlade do začetka prihodnje sesije drž. zbora dobi dovoljenje za zidanje železnic v kratki progi, kjer se ljubljansko-karlovska železnica hrvatskega ozemlja dotika. b) Nasvet g. predsednika V. C. Supana, naj se vis. c. kr. trgovinsko ministerstvo nujno prosi, da glede na resnično ubožanje in revščino na Do-lenjskem, nemudoma v prihodnji državno-zborski seji zakonsko osnovo o zidanji lokomotivne železnice Ljubljana-Karlovec, v poslanski zbornici vis. državnega zbora predloži in potem po dobljeni postave precej zidanje te železnice na državne stroške v delo vzame. c) Nasvet g. V. C. Supana, naj trgovinska in obrtnijska zbornica z ozirom na dokaz, da kranjske železnice spadajo na periferijo evropske železniške mreže, spiše spomenico s zraven spadajočim zemljevidom. d) Sprejet je bil dalje tudi enoglasno nasvet podpredsednika g. Horaka, naj zbornica tudi kranjskemu deželnemu zboru svoje storjene korake sporoči, in prosi za podporo v tej zadevi.

— (Volitev za vipavski in idrijski okraj) se je one dni vršila. Voljen je kakor je bilo iz našega zadnjega dopisa uže prej vedeti, g. Lavrenčič s 30 glasovi. Drugi so se razcepili na g. Plešnarja in

tudi Mulej je dobil 2 glasa, mnogo volilcev nij hotelo priti volit.

— (Deželni poslanec župnik Pintar) je svoj mandat položil.

— (Iz Ormuškega) pri Ljutomeru se nam piše: Mirno živimo na našem murskem polji, po močeh se pečaje s poljedelstvom, koje je edini vir, iz katerega si vlečemo vsakdanji kruh in potrebnega denarja, da plačujemo svoje visoke dače. Letino pri nas moram letos sredajo imenovati, da bi le zrube v ceni kaj poskočilo. Politično živimo pri nas na tihem; vsak — liberalec in klerikalec — pretuhtuje tiho svoje nazore, tu pa tam se sicer dva hudo popraskata, a če je treba v bran se postaviti narodnemu protivniku, hitro smo združeni na nogah in gorje mu, ki skuša našo narodnost napasti. Sploh predivjih ščuvačev in prenapetih partikularcev nemamo v naši sredini, narodna zavest pa je tako razširjena in ukoreninjena v naši krvi, da se ti uže devetletni dečak, ki obiskuje vsakdanjo šolo, nemškemu sošolcu heroično vzpostavi.

Obdaje nas od vseh strani 19. stoletje omike in napredka; skrbi se povsod za blagostanje ljudstva in za prijetnosti človeške družbe sploh; komunikacija mej raznimi kraji je uže tako urejena, da v malo urah listič, ki ga prijatelju napišeš, preleti široke doline in visoke gore, ter ga adresat kmalu dobi v roke. A te hvalevredne naredbe še nij pri nas; glavna pošta nam je Ljutomer, od tod pa nam nosi mož peš le vsako sredo in soboto pisma, če pa ta mož zboli ali ima preveliko svojega opravila, lahko čakaš

več ko po teden dnij na pismo in časnike, tako da časnike vsikdar še le po 8 do 10 dnij potem ko so izšli, čitamo. Pa kako lahko bi se tej nerednosti v okom prišlo! Skozi naš kraj se vozi vsak dan pošta iz Ljutomera v Radgono, zakaj pa bi ta ne pripeljala vsak dan pisem iz Ljutomera in jih kje pri sv. Križu ne oddala? Saj imamo može, ki bi se lahko s tem delom pečali; nastal bi tako sv. Križ kot filijala ljutomerske pošte, kar bi tembolj želeli bilo, ker ova pošta skozi več ko pet ur hoda postaje nikjer nema; tako bomo mi Križevčani, pa tudi cela okolica hitro in redno pisma prejemale. Na noge tedaj veljavni može, pogovorimo se in delajmo za to reč, ki bo gotovo vsacemu vsčeh pa tudi v veliko korist.

— (V Šmarji pri Celji) je bila — kakor nam navzoč gost poroča — 12. t. m. prav lepa šolska svečanost. Dopoludne so bila spraševanja po posameznih razredih, pri katerih se je videlo, da so bili učitelji mej letom prav marljivi. Popoludne so se vsa deca in mnogo šolskih prijateljev zbrali na travniku g. Skaza, ki je poseben šolski prijatelj, in zagovornik napredovalnega učiteljstva. Tu se je dalo mladini dosti jesti in piti, g. dr. Orozelj imel je primeren slovenski govor in otroci so lepo popevali in telovadili. V prostorih g. Jagodiča bila je potem še otroška igra in na večer pa veselica s plesom za odrasle. Iz tega kratkega poročila se uže vidi, kako so Šmarčanje za šolo vneti, kdor je bil pa sam navzoč se še bolje prepriča.

— (Iz Kamnegorice) se nam piše: Šolstvo se tudi pri nas povzdiga, od kar je gosp. pl. Kapus prevzel načelnitvo krajnega šolskega sveta. Popravil je šolsko sobo in podaril šoli krasno podobo cesarja ter se sploh marljivo trudi in skrbi za učne pripomočke itd. Posnemanja vredno. —

— (Iz Jarenine) v mariborski okolici se nam piše: Pri nas je bila 10. t. m. volitev v občinski zastop. Zmagali so narodnjaki ter izvolili sledeče gosp.: Šmirmavel Janez, Vajngerl Jos., Vajngerl Jan., Tavčar Jan., Čuček Jos., Komavrner, Breg, Predan,

Gornik Jan., Gornik Jak., Štancar in Lorbek Florjan. Nemškutarji so bili povabili več Nemcev, kateri imajo tukaj posestva, ter kljubu temu grozno propali, nobeden od njihove stranke nej v odboru. Vrlim jareninskim narodnjakom kličemo: Ne vdajmo se!

— (Iz Ljutomera) se nam piše: Vsak v Ljutomer prišedši tujec se čudi korumpiranemu socijalnemu življenju. In to po pravici, kajti mi to sami dobro čutimo. A — čuda nij, če je tu res taka korupcija, ker sti tu dve stranki, ki se gledati, kakor pes in mačka. Evo dokaza. Sedeli so narodnjaci neki večer v gostilnici ter eni tarokirali in drugi gledali. Pri drugi mizi se je zbralo nekaj tukajšnjih „špisburgarjev“ ter so se v švabščini, katere pa niti dobro ne znajo, pogovarjali. Na to pride še eden njih kolegov ter jih videč Slovence pri drugi mizi, pozdravi magjarski: „tot nem ember“ (Slovan nij človek). In oni mu odgovore: „jovan baratom“ (dobro prijatelj.) Uže na tako govorjenje lahko č. čitatelji sodē, da nemamo izobraženega občinstva pred soboj. Uže to nekaterim narodnjakom nij bilo prav po volji, a mislili so si, „odpustimo jim saj ne vedo kaj delajo“, ker do malega vsi tukajšnji „špisburgarji“ nijso niti zmožni soditi, še manj pa misliti, radi tega pa bi bili vsi radi odlični Nemci, dasi jih je slovenska mati rodila in dojila.

— (V deželni zbor kranjski) je večeraj zjutraj od kranjskih velikoposestnikov voljen g. Edvard Schaffer z 44 glasovi proti 1.

— (V državni zbor) je bil izvoljen na mestō barona Apfaltrerna g. Fr. Langer pl. Podgoro. Da Apfaltrern zopet kandidira, kakor je bilo v naših klerikalnih listih brati, to je bil tak izmišljen humbug, kakor trjenje farovškega lista, da je Apfaltrern tudi mandat za deželni zbor odložil, kar res nij.

— (Železnica Knittelfeld-Zaprešič.) V labodsko dōlino na Koroškem, skozi katero je nameravana železnična črta Knittelfeld-Zaprešič, prišli so uže koncem preteklega meseca inženirji, poslani od trgovinskega ministerstva, da pregledujejo črto. Vprašanje pa

je, ali se od spodnjega Dražberga železnica pelje skozi škalsko in savinsko dolino do Celja, ali pod Pohorjem preko Konjic do Rogateca.

— (V Mariboru) je imelo društvo, ki dela zoper umetno narejena vina, zbor, v katerem je predsedoval dr. Radej in se razdelila tudi slovenska knjižica „o kletarstvu.“

— (V Ljutomerskem okrajnem glavarstvu) se ima 8 novih šol ustanoviti in sicer 5 v gornjegradskem in 3 v Ljutomerskem šolskem okraju.

— (Včerajšnji ljubljanski semenj) je bil slabo obiskan, česar je kriv nedeljski dež, ki je mnogo vnanjih semnjarjev odvrnil od pota. Goveja živina je v ceni precej poskočila in je videti, da se bo še bolj podražila. Konjske kupčije nij bilo skoraj nič, tudi kramarji se slabo hvalijo.

— (Vojaške vaje pri Postojni) bodo ta teden končane.

— (O letini), kakor je kazala začetkom tega meseca, poroča kmetijsko ministerstvo: Na Štajerskem je pšenična mlačva prav izdatna, tudi ječmen dosti lepega zrnja vrže. Na nekem posestvu srednjega Štajerskega se je od enega oralca po 22 vaganev pšenice in po 32 vaganev ječmena našlo. Koroško ima srednjo letino, kar se tiče pšenice, rži in ječmena, samo ovsu več kakor navadno. Koruza je povsod lepa, vendar bi trebalo da dozori lepih suhih solnčnih dni, ne pa v dežji, katerega je meseca avgusta preobilno se vtilo. Od prosa smemo prav dobro žetev pričakati, ajda lepo cvete. Krompir ima dosti in debelih krompirijev, kateri pa močno gnijo. Otave je na mnogih krajih več nego je bilo sena. Lan je povsod slab, hmelj na gornjem Avstijem prav slab. Vino potrebuje toplega, suhega vrmena, da ne bode prekisel.

— (Pri papeži) so bili 1. sept. znani trije slovenski profesorji, ki so te počitnice v Italijo potovali (gg. Gnezda, F. Zupan in Pleteršnik). Ob tej priliki je papež dobil — kakor „Danica“ poroča — tistih kranjskih tisoč frankov ki jih je zgoraj imenovani list nabral.

— („Slovenska Pratika“) za leto 1875 je izšla pri Kleinmayru in Bambergu v Ljubljani. Dozdaj je to „Pratiko“ izdajal samo Blaznik. Trgovcem po slovenski deželi, ki kmetom Pratique prodajejo, svetujemo, naj jo naročajo rajši pri knjigarju Bambergu, nego pri Blazniku, ker prva „Pratika“ nema nič tistih lažij in perfidnosti proti „mladoslovcem“ kakor lanska Blaznikova, temuč ima dobre slovenske spise o neškodljivosti konfesionalnih postav, o šolski postavi, o vražah in pobiranji za papeža itd. in je cenejša kot je bila Blaznikova.

— (Dopis.) Iz Dobravelj na Krasu se nam piše: Uže več let nij bilo letine kot to leto: prvo žito je obilo dalo, sadja je bilo dosti, turšica je lepa da je ne pomnimo take, posebno me veseli, ko vidim grozdje uže zrelo in prav zdravo, da ga nij bilo še takega, in tudi vinopivec se veseli te zlate kaplice.

— (Obesil) se je Jakob Sojar 32 let star, posestnikov sin na kozolci Franc Maliča na Viču pri Ljubljani včeraj ob 6. uri zjutraj. Uzrok zakaj, se dozda ne ve.

— (Na Triglavu) so bile v soboto tri dame (ena gospá pa dve gospodičini) in eden gospod iz Ljubljane. Vodnika sta družbi bila Šmerčev sin in Cekin iz Mojstrane; hvalila sta posebno hrabrost in pogum dam.

— (Umor iz „neuslišane ljubezni.“) Piše se nam: Nek fant, bivši vojak, imel je v fari Dramlje blizu Št. Jurja pod Rifnikom uže dalje časa hčer posestnika Vodušeka rad. Ker pa nij imel premoženja, pridno delati pa rad hotel nij, zato nij pripustil oče svoji hčeri, da bi z njim v zakon stopila. Ona ga je še nekoliko časa rada imela, a pozneje tudi ona nij hotela nič slišati o njem. V nedeljo 6. t. m. bila je v gostilnici z neko prijateljico in s svojim bratom. Ko je pozneje domov šla, spremljala jo je njena prijateljica, a brat je zadaj ostal. Mej potom se jima pridruži njen prejšnji ljubimec, ter jo zopet vpraša, ali ga bode „vzela“ ali ne. Ona mu resno reče da ne, in se še zraven nasmehne, ker je rekel, da jo sicer ubije. Na to jo on prime, ter jo

v vrat dvakrat vreže z britvo. Ona pade, a se zopet zravna in skoči kake tri korake potem pa se mrtva zgrudi na tla! Njena spremljevalka je kričala za pomoč in prihitel je brat umorjene. Pa tudi tega je zgrabil, ter mu skorej cel obraz prerezal. Smrtno ranjen brat vendar nij. — Morilec so hitro vjeli, ker se tudi skrival nij. Ko je svoje delo dopolnil rekel je čisto mirno: „kar sem si namenil, to sem storil“. — Morilec pride pred porotnike v Celje.

— (Živinska kuga.) Deželna vlada kranjska naznanja da je v vasi Žunice pri Črnomlju zopet živinska kuga pokazala se in se tedaj imajo postavne naredbe tam ostro izpolnovati, da se kuga ne razširi.

— (Vražje.) Piše se nam: V Žabnici na koroško - kranjski meji je nek kmet, ki iz vraž mej kmeti denar kuje in kmetom v zrkalu tatove kaže.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Vtorek so se *deželni zbori* odprli. Članki, ki jih ustavoverni listi prinašajo o tej priliki, poudarjajo kako nemajo deželni zbori zdaj nobene politične važnosti, kako se nij treba več bati viharjih sej in odrekovanja pošiljanja poslancev v državni zbor, kateri je zdaj oproščen teh verig itd. — znane stare bog zna kolikokrat ponavljene fraze, katere smo bili vajeni uže pred uvedenjem direktnih volitev slišati.

Cesar se je v soboto po noči iz Češkega na Dunaj v Schönbrun vrnil. Vspeh njegovega potovanja je edini ta, da se je on češkemu narodu približal in češki narod njemu. Iz tega lahko s časom kaj vzraste. „N. fr. Pr.“ v svojem uvodnem članku od sobote prizna, da so bili ustavoverci v velikem strahu, pa opominja svoje verne in menda tudi sebe, da tak strah nij možat. — Praški uradni list od 12. sept. prinaša besede, katere je cesar govoril pri dvornem obedu v petek: „Denes se goduje iméndan mojega dragega prijatelja, Nj. vel. ruskega carja. Veseli me baš denes oficirje ruske armade kot kamerade tukaj videti, in jaz vas pozivam, gospoda moja, da z menoj živio zakličete nj. vel. carju ruskem u.“ Ker je cesar na češki slovanski zemlji, vladarju slovanske države napil in se ta napitnica uradno objavlja,

morda je vendar tudi eno malih znamenj, da se zraven spremembe vnanje politike tudi notranja zasuče.

Cesar je v Litomericah nagovoril pri dvorskem obedu 8. t. m. škofa Vahala; škof je, vrnivši še, obznanil svojim kanonikom, da duhovenstvu nij treba misliti, da se konfesijonalne postave ne bodo strogo izvrševale, da je cesar naglašal nemogočnost vsake koncesije prav energično in da je nazadnje rekel: Tudi cerkev se mora postaviti podvreči.

Mladočehi so motivirali svoj vstop z obširnimi spomeničnim spisom, ki ga bodo izdali. — Po brezuspešnem izročevanju adres do cesarja, sklepa „Nation“, da nij „poravnanja“ nikjer, nego v parlamentu iskati, in da morajo tudi Čehi začeti računati s faktorjem, kakor so Nemci, — vstopiti v državni zbor.

Mej českimi listi je zopet huda domača borba, kateri povod je ta, da so „Narodni listy“ trdili, da je prihod in sprejem cesarjev, kakor tudi nevspeh čeških deputacij pokazal škodljivost pasivne politike in za češki narod nujnost, stopiti v akcijo.

Hrvatski sabor je enoglasno sprejel zakonsko osnovo o tiskovni svobodi kot predmet specialne debate, in jo potem po odborovem nasvetu tudi sprejel. Pristavek Brličev naj se kavecija od 4000 na 2000 gld. zniža, nij bil sprejet. — S to postavo ima Hrvatska tako tiskovno svobodo, kakor malo katera dežela, in nij mogoče več tacih časov, kakor so bili pod Rauchom, ko nij bilo na Hrvatskem nobenega neodvisnega časopisa.

Magjari so v Londonu zopet nekaj kredita dobili, davka jim — pravijo sami — precej prihaja v kase in upanje imajo, da bode deficit manjši, nego je bilo preračunjeno. Vsled tega oficijozno veselje v Pešti, ki pa samo razodeva, kako Magjare peče njih denarna stiska.

Rusinski katoliški duhovniki, 190 na številu so imeli shod, na katerem so sklenili konfesijonalne postave izpolnovati in spoštovati.

Pasivna politika je tudi na južnem *Tirolskem* mej Italijani tak sad rodila, kakor drugod, to je, stranki sami, ki se je je posluževala neizmerno škodovala. Italijani bodo pustili pasivnost in šli v deželni zbor tirolski, katerega se dozdej nijso udeleževali.

Vnanje države.

Na *Španjskem* je videti, da so republikavci zopet ofenzivo poprijeli. Vsak dan skoro poroča o novem pobitju tega ali onega dela roparskih in kralnih čet don Karloso-

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor.

(I. seja 15. sept.) Ob 11. uri odpre deželni glavar dr. vitez Kaltenegger z nemškimi govorniki deželni zbor. On pravi, da vsa dežela veselo pozdravlja, da se je zbral prvi avtonomni organ naše dežele, kateri bode imel priliko uresničiti mnogo želj in zahtevanj prebivalstva. Posebno deželni odbor je vesel, da je zopet v zvezi z deželnim zborom. Deželni odbor se je trudil ustreči vsem željam deželnega zbora. Potem navaja raznovrstne predloge, katere bode deželni odbor zboru predložil, mej drugimi popravilo deželne šolske postave, občinske postave, postave o glavnih občinah itd. Deželni glavar izraža upanje, da ga bode deželni zbor pri njegovem delu podpiral. — V slovenskem jeziku nadaljeva reče, da blagost, korist in sreča domovine bode gotovo vse poslance navduševala k složnemu delovanju.

K vladnemu zastopniku, dvornemu svetniku Widmannu obrnen reče, da prosi za podporo od strani vlade. Potem se spominja umrlega deželnega predsednika grofa Aleksandra Auersperga in zbor s trikratnim slava in „hoch“-klicem na cesarja začne zborovanje.

Vladni zastopnik dvorni svetnik Widmann pozdravlja samo v nemškem jeziku deželni zbor, in obeta, da bode v službi Nj. Veličanstva cesarja vse storil, kar je v njegovi moči na korist dežele.

Potem priporoča vladne predloge, zaradi varstva divjačine, in predlogo zaradi uravnavanja deželno-zemljiškega zaklada in poljskega varstva.

Deželni poslanec pl. Schrey stori potem obilgato obljubo.

Poslancu g. Braune-ju se dovoli 14dnevni odpust, poslancu g. Jugovicu odpust za 3 tedne.

Za uredovatelja se izvolita dr. Poklukar in vitez Zavinšek.

Za verifikatorja pak: Dežman in dr. Costa.

Deželni glavar naznanja, da se bode po predlogu deželnega odbora volilo v prihodnji seji več odsekov.

Aih, čegar eden generalov, Tristany, je bil v Italiji zaradi roparskega uboja na smrt obsojen. Zadnje poročilo se glasi: Karlisti so bili pri Naestrazzo popolnem pobiti.

O *španjskih* zadevah prinaša vladna nemška „Nordd. Allg. Ztg.“ uradno poročilo o dogodku pri Guetarii, katero potrjuje, da so Karlisti nalašč streljali na nemške ladije, vsled česar je tudi nemški komandant dal 15 strelcev izpustiti, ki so Karliste prepodili. Nemški uradni list primerja ta karlistični napad kot v eno vrsten z napadom roparske čete na mirne potnike. — Princ Alfonz avstrijski, eden pretendentov za španjski prestol, je prišel 14. t. m. v Berlin.

Pri *španjski* vladi poverjena poslanka avstrijski in nemški sta se 12. t. m. predstavila maršalu Serranu. Nemški poslanik je djal, da nemški cesar upa, da bode Serrano znal vzdržati načele socialnega reda s konservativnimi pomočki. Maršal Serrano je odgovoril, da bode španjska vlada upanje Evrope opravičila. Obema poslancema se je zahvalil za priznanje španjske vlade.

Pruski listi zahtevajo, da se dekan Rzeszniewski, kateri je vladi prijaznega prošta Miha Kubečaka v Ksionsu na poljskem Poznanskem izobčil, ali veliko ekskomunikacijo črez-nj izrekel, ostro kaznoval. Kletev, s katero je duhoven na družega s prižnice klel, glasi se: „V imenu boga očeta, sina in sv. duha, svetih apostolov Petra in Pavla in vseh svetnikov, od cerkvene oblasti in apostolskega poslanca za to pooblaščen, devam s tem duhovnika Kubečaka v veliko izobčenje. On je izključen iz družbe kat. cerkve, hudiču za večno pogubljenje izroččen, če s sveta gre s to kletvijo“ itd. Potem je kolnoči duhoven svečo ugasnil in jo telebil ob tla. — Res, človek bi menil, da živimo v srednjem veku, ko so še coprnice požigali.

Iz *Carigrada* se brzjavlja, da je mesto Panderma na marmarskem morji v noči od nedelje na ponedeljek vse pogorelo, le 30 hiš je ostalo.

Da se *Turčija* silno oroži, potrjujejo uže razen omenjenih ruskih, zdaj tudi srbske novine. V dveh letih je le pri eni fabriki naročila 700 kanonov, enako je z drugim orožjem. Ker Turčije nikakor denar ne tišči, mora se bati katastrof, ki jej žugajo.

Potem se seja sklene. Prihodnja seja je v sredo ob 10. uri zjutraj. Na dnevnem redu je volitev raznih odborov in prvo branje predlog deželnega odbora.

Dolenjska železnica.

I.

Trgovinska in obrtniška zbornica kranjska je imela petek 11. t. m., kakor smo obznanili, seja. Odprl jo je predsednik gosp. V. C. Zupan ob petih popoldne sledečim nagovorom: „Povabil sem vas, spoštovani gospodje, denes k izredni seji, ker je jako važna deželna zadeva na dnevnem redu: namreč zadeva dolenjske železnice kot stavbe za obubožane, po elementarnih nevihtah unesrečene rojake.

„Uže poprej je vsled sklepa, ki ga je trgovinska zbornica enoglasno storila, pisarnica na skupno ces. kr. ministerstvo poslala obširno poročilo motivov glede stavb, ki naj bi se v polajšanje revščine unesrečenih Dolenjcev pričele.

„Ker je pa zopet 12. in 13. o. m. v več krajih na Dolenjskem toča neizrečeno škodo naredila, ki znaša nad pol milijona, terja tudi od nas na novo dolžnost, da se zopet obrnemo na slavno vlado, tikoma zidanja dolenjske železnice kot stavbe za olajšanje revščine. Predno pak dotične pozitivne predloge stavim, dovolim si denes pač iz mnogih razlogov poprej nekaj kratkih pojasnenj. — Ko je slavno c. kr. trgovinsko ministerstvo pod nj. ekscelencijo baronom Wüllerstorfom na tukajšnjo trgovinsko in obrtniško zbornico stavilo terjanje, naj naznači one železniške črte, ki bi se imele naprvo dovršiti, je kranjska trgovinska in obrtniška zbornica predložila več črt, ki naj bi se urno izdelale, in sicer: mej Št. Petrom in Reko, mej Ljubljano in Beljakom, mej Beljakom in Franzensfeste, mej Ljubljano pa Karlovcem, mej Karlovcem pa Siskom, mej Karlovcem pa Reko.

„Naša komora je imela takrat osobito zvezanje severozapada z jugom in jugovshodom pred očmi, oziroma na jadransko in črno

morje, kar se je mej drugim v spomenici trgovinske zbornice izrekoma naglašalo.

„Gospoda! Veseli me, da imam vendar enkrat priložnost, da konstatiram, da je bivši državni kancelar Beust, ki je kakor znano, tudi za gorenjsko deželnico v parlamentu prvo besedo govoril, meni ob svojem času, kot dovitelju neke deputacije določno izrekel, da mu je bilo jasno izdelana spomenica trgovinske zbornice povod, potegati se toplo za te črte, ker je čisto resnično, ako se trdi, da, ako bodo turške železnice dovršene, bode potem iz Londona v Konstantinopol najkrajša pot čez Kranjsko. Torej menim da tudi potreba zapoveduje dolenjsko železnico.“

Iz tega, in iz zadnjich omenjenih sprejetih nasvetov, bralci razvidijo, da se kranjska trgovinska zbornica, posebno pa njen načelnik V. C. Zupan, neutrudno poteguje za to železnico, ki bi naši slovenski deželi v narodno gospodarstvenem oziru neizmerno koristila. Kaj pa je še za to storil poslanec Dežman, katerega korteži so pri zadnji volitvi Dolenjcem za gotovo obetali, da le on bode železnico pridobil, in je bil Dežman res le vsled tega voljen? Nič.

Gospodarske stvari.

Čebelarstvo.

(Spisuje Blaže Pernišek.)

(Dalje.)

II.

Čebele jako težko zidajo satovje, ako jih le nekoliko iznenaduje prehladni zrak. Ako v panji nij toplote črez 18 stopinj R., ne mogo se izločevati one voščene ploščice iz čebelnega (delavkinega) zadnika iz luknjic, ki so na trebuhu. Torej je skrbeti čebelarjem, da panji nijso na vetru, ali pa, da bi celo propih mogel do čebel, kar bi gotovo tudi zalego uničevalo! Iz čebel se voščene ploščice navzdno ponoči izločujó in istočasno tudi delajo satovje.

Zdajle v jeseni pa bodo hodili medarji okoli ulnjakov (čebelnjakov) z brentami na hrbtu in z žveplenkami v roci ter delali škodo slovenskemu kmetu, ki še sam ne zna oskrbovati teh ljubeznjivih živalic. V svojo škodo daje gospodar moriti pridne čebelice, ker veruje čebelarju, da so v istini prestare zato,

ker so v starih voščinah! Te škode pa kmetu še nij dosti, ampak prodaja medarju ali pa tudi voščinarju predobri med in morda še prav pripravne vočine za sramotno ceno! To reč prodaja kmet tem ljudem po kacih 12 do 15 novčičev, v mestu pa medarji in voščinarji svečarjem prodajajo med in voščine po kacih 40 do 60 novčičev ter si kr-pajo žepe zaradi kmetove nevednosti! Slovenci! segajte po Dzirzonovih panjevih, s katerimi je mogoče tako čebelariti, da ne treba barbarično moriti čebel, ampak množé se ž njimi čebele, menjavajo s predevanjem premakljivih satnikov stare voščine z novimi, jači (krepí) se slab panj s pomočjo bogatega z dodajanjem meda, voščin zalege itd.

Ako bi se obračali tisti groši slovenskih trečjalov in trečjalk, katere dajó „svetemu Tončku Dobskemu“ za to, da bi kar (kakor mu neumno verujó) tople marširale precej po zadnjem zdihljaji v sveta nebesa, za slovenske narodne šole, gotovo bi uže imela Slovenija več tacih učiteljev, kateri bi mladi zarod učili v novem Dzirzonovem čebelarstvu ter bi vsaj bodoči Slovenci imeli mnogo čebel in bi dobiček sami uživali, ne pa skupljevalci, kateri zdaj o jesenskih dnevih ropotajo z medenimi brentami okolo vaših čebelnjakov.

(Dalje prih.)

Vinska letina.

Akopram se letos skoraj od vseh krajev čuje, da letina sploh nij nič prav dobra, se vendar o vinski letini to ne more reči. Pred nami leže poročila iz različnih delov Evrope in vse govore dosta ugodno. Na Nižjem Avstrijskem je bilo dozdej, nekoliko malo hladnih dnij izvzemši, vedno precej toplo. Stari ljudje pravijo, da je vreme meseca septembra, kakor je bilo prvi dan, potem cel mesec tako. Skušnja pa tudi res uči, da je bil med 50 leti 40krat vreme v septembru res tako, kakor se je prve dni pokazalo. — Iz Merana na Tirolskem se piše, da je za mokrim in neviht polnim mesecem julijem prišel še mokrejši avgust; oblaki so se trgali in bač se je bilo toče. Po višjih gorah je tudi res šla, a tam, kjer uže trta raste, je nij bilo, razen malega prostora pri Terlanu. V sredi avgusta je hud sever pregnal naenkrat vse oblake, je vzela zemlji preveliko mokroto in grozdje je urno zorelo. Torej bode razen tega, da bode vina veliko, tudi še dosta dobro. — Od sv. Jurja na Ogerskem se piše, da bode tam pridelek

po vinogradih srednji, kjer je pa poseblo, slab. Tudi od sv. Andreja se piše, da zaradi škodljive zime in mrzle spomladi trgatega še srednja ne bode, posebno še, ker tudi mej letom nij bilo ugodnega vremena. To poročilo pa velja samo za vinograde ob Donavi, v sosednjih občinah je še veliko slabše. Zoreti je začelo uže pred tremi tedni, ako bode vreme zanaprej količkaj ugodno, bode vino dobro. Iz Vespriča se piše, da, ako vreme ostane, kakoršno je, bode se popravilo še marsikaj, kar je mesec maj z mrazom in avgust z dežjem zakrivil. Malo število grozdov, ki jih je maj pustil na trtah, se debeli ter sladi, in prav nikjer nij gnjile jagode videti. Bode pa vina skoraj toliko, kakor lani. — Čakberenskim goram je, ker tako srečno leže, kakor po navadi, tudi letos spomladi mraz prizanesel, in nadejati so je obilni vina. Pa deževni pretekli mesec je prouzročil, da so grozdi začeli uže gnjiti. Razprostrane moórske in čokajske gorice so zaradi spomladnega mraza jako trpele; kar mraz nij vzela, je toča zdrobila, torej tukaj letos ne bo veliko pridelka. Sploh pa tudi vino dobro ne bode, in tako so oni, ki so lansko in predlansko hranili, pravo zadeli. V Sokolocu bode toliko vina, kakor lani, a boljše bode pa precej.

(Konec prihodnjič.)

Razne stvari.

* (O avstrijski ekspediciji naseverni pol), ki je tako visoko na sever prodrla, da je našla kraje, na katere še nobena človeška noga nij stopila, poroča telegram „N. fr. Pr.“, da so bili pogumni potniki in znanostni pionirji, dve leti s svojo barko v ledenem morji zamrzneni in se nijso mogli iz leda ni izžagati niti izstreljati. Prišli so od barke s senmi čez led do 82° severne širine. Novonajdena dežela ima prav malo živalskega in rastlinskega življenja, kamen je večidel dolomit, lesa malo; meje niti z gor nijso videli. — Dve zimi so ti pomorščeki, katerim načelnika sta Payer in Weyprecht, preživeli v sedemmesečni noči, kakoršna je na severu. Ker jim je bi mašinist na ladji, Kriseh, umrl na jetiki, in je led ladijo vzdignil in nagnil, morali so jo popustiti in so hodili s senmi in s čolni šest in devetdeset dnij daleč nazaj do ruske Novaje Zemlje, kjer jih je ruski pomoršček Feodor Boronin rešil in srčno sprejel. Zdaj se vračajo domov na Dunaj, kjer jih bodo slovesno sprejeli. Tudi po poti čez Norvegijo so jih povsod s sijajem pozdravili.

* (Udje avstr. ekspedicije na severni pol), ki se zdaj slave od vsega sveta so po večini **Slovani**, zlasti matrozi: Antun Večerino, Antun Zatković, Lavro Marolo, Petar Falešič (vsi iz Reke); Anton Zanimovič iz Hvara, Antun Koterinič iz Mallega Lusina, Vinko Palmič iz Lovrane, Jurij Stiglič iz Bukarice, Antun Lukinovič iz Pužišča pri Braču, Jakob Sušič in Franjo Letiš iz Voloske. Vsi ti so čisti Slovani, ki so na ladiji tudi mej soboj vedno slovansko govorili, kakor je Payer uže sept. 1. 1872 iz ladije „Tegethoff“ v „N. fr. Pr.“ poročal. Razen teh imenovanih je bil tudi umrla mašinst Krisch (Križ), iz Pačlevič na Moravskem, Čeh; dalje je lejtant Broš rojen Čeh, zdravnik dr. Kepeš rojen Magjar, „bootzman“ Petar Lušina dalmatinski Hrvat, Payer in Orel sta avstrijska Nemca, Weyprecht je rojen Hes a v Trstu udomačen. Torej so bile razne narodnosti zastopane pri ekspediciji teh hrabrih mož, a primorski naši slovanski bratje najbolj.

* (Cesar) je prišel, ko se je po Pragi vozil na malostranskem predmestju do Radecove statue. Naenkrat se razsvetli vsa statua. Cesar vstane, se odkrije, ter prikloni. Tisočero in tisočero „at žije!“ se je zaslišalo, in pozdravljaja nij hotel biti konec.

* (Hrvatsk veterani Napoleona I.) Prvega dne tega meseca je v Jablancu v otočackem kotaru umrl penzizonirani feldvebelj Nikola Baričević, star 84 let. Na prvo se je bojeval pod zastavami velikega Napoleona I. v Dalmaciji. Potem je bil v vojni šoli v Fontenailleau na Francoskem, se je bil zanj pri Moskvi, pri Lipsku in pri Waterlou. Živel je dalje nego žena in vsi njegovi poznenjeni otroci.

* (Ustrelil) se je centralni kasir Karl-Ludvikove železnice Alojzij Buncel v soboto. Bil je znan pri vseh, s katerimi je občeval, kot pošten človek, in ko se je po smrti njegovi žena preiskala, se je našlo vse v najlepšem redu. Uzrok se ne more izvedeti. Nesrečnež je imel mater pri sebi ter je bil neoženjen. Bil je jud, in je zaradi tega še čudnejša ta žalostna dogodba, ker se je Buncel vstrelil na dan velikega judovskega praznika.

* (Cela družina ostrupena.) V nedeljo se je v Smihovskem namestju v Pragi v hiši gozdarske družine Blum igral žalosten prizor. Ko so namreč obedovali, je začelo vse strašno peči v želodcu, potem so ven metali, ter ob vso moč prišli. Ko je mestni

zdravnik dr. Taborsky prišel, je bila uže vsa družina ob zavest. Takoj je slutil, da je nekdo družino zastrupil. Takoj je rabil protisredstva. Rešil je res 16letno hčer in 13letnega sina, a pri očetu in materi je bil ves trud, da bi se oživila, zastonj. Preiskovanje jedij jo pokazalo, da so bile zastrupene; kako je strup vajuje prišel, bode pokazalo sodnijsko preiskavanje.

* (Osem ljudij je zgorelo) kakor „Pokrok“ piše, v vasi Sirakov na Češkem, namreč župan s svojo družino. ki se pri pogorišči niso mogli rešiti.

Tržna poročila.

Z Dunaja 12. sept. Cene ne padajo več tako, a uzrok temu nij morebiti to, da bi bili kupovalci bolj pripravljeni jemati blago, nego le, ker so lastniki blago jako tiščali. Judovski prazniki so bili uzrok, da je bilo na sadni borzi malo obiskovalcev in da je bil promet omejen. — Pšenice se je jedva 20.000 colnih centov prodalo. Dobivala se je za 10 do 15 kr. ceneje od preteklega tedna. Plačevali so najcenejšo po 5 gld. 35 kr., najboljšo pa po 5 gld. 75 kr. do 6 gld. Rež se je za 10 kr. ceneje ponujala, pa se niso tudi tako ne dosta zmenili zanj. Plačevali so jo po 3 gl. 90 kr. do 4 gld. 50 kr. Ječmen, lepo blago, se je dobro držal, a slabši je zopet za 10 kr. padel. Prodalo se ga je 8000 vaganzov po 3 gl. 20 kr. do 3 gl. 65 kr. Koruzi se cena nij spremenila in se je je malo prodalo. Ovsu so tudi malo iskali in so se cene za 10 do 15 kr. znižale. Mrkantilno blago se je plačevalo po 4 gl. 50 kr. Moka nij imela trdne cene.

Tržne cene.

V Ljubljani 16. septembra 1874.

Pšenica 5 gl. 20 kr.; — rež 3 gl. 40 kr.; — ječmen 2 gld. 80 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 4 gl. — kr.; — prosó 3 gl. 10 kr.; — koruza — gl. — kr.; — krompir 2 gl. — kr.; — fižol 7 gl. 50 kr.; — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 50 kr.; — špeh frišen — gl. 42 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2/3 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 30 kr.; — toletine funt 28 kr.; — svinjsko meso, funt 32 kr.; — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 70 kr.; — mehka 4 gl. 80 kr.

Loterijne srečke:

V Gradcu 5. sept.: 63. 60. 89. 4. 35.
Na Dunaji 5. sept.: 41. 38. 39. 43. 53.
V Trstu 13. septem.: 24. 23. 69. 48. 73.